

Γιατί οι Έλληνες ανέχθηκαν την χούντα και το σημερινό καθεστώς;

του Στέλιου Κούλογλου

Δουλεύοντας ένα ντοκιμαντέρ για την δικτατορία καθώς και ένα βιβλίο για την αντίσταση, αυτό που μου έχει κινήσει το ενδιαφέρον, υπό το φως και των σημερινών εξελίξεων, είναι η ανοχή που επέδειξε η μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού στο καθεστώς της χούντας των συνταγματαρχών.

Τα νεότερα κινηματογραφικά αρχεία δείχνουν πλήθος κόσμου να υποδέχεται και να επευφημεί τους δικτάτορες, σε όλα τα μέρη της Ελλάδος. Η αντίσταση ξεκίνησε από τις πρώτες ώρες, αλλά από μια χούφτα αγωνιστές, απομονωμένους από τον πληθυσμό. Ο Μανόλης Καραπιέρης, ένας από τους αφανείς ήρωες που βασανίστηκε απάνθρωπα στο κολαστήριο της Μπουμπουλίνας, διηγείται ότι όταν τον ανέβαζαν στην τaráτσα για την φάλαγγα, οι γείτονες που άκουγαν τις κραυγές του αντιδρούσαν κλείνοντας τα παράθυρα.

Τα ξημερώματα του πραξικοπήματος, ο δημοσιογράφος Γιώργος Βότσης, μετά από μια αποτυχημένη απόπειρα να περάσει την είδηση σε μια έκτακτη έκδοση της «Αυγής», βλέπει τους εργάτες στην Ομόνοια που φθάνουν με τα λεωφορεία για να πάνε στην δουλειά τους, χώνεται ανάμεσα τους και αρχίζει να φωνάζει συνθήματα: «κάτω η χούντα», «δημοκρατία». Παγωνιά. Δεν τον ακολουθεί κανείς.

Όταν μετά από μήνες ο Καραπιέρης απελευθερώνεται, τσακισμένος από τα βασανιστήρια, στο καφενείο της γειτονιάς του δεν του μιλάει κανείς, ούτε ο θείος του. «Για αυτόν τον λαό αγωνίζομαι;» αναρωτιέται κάποια στιγμή. Η πλειοψηφία υιοθετεί συμπεριφορά Χατζηαβάτη: φοβισμένος και δειλός, ένας ραγιάς με ευλύγιστη μέση έτοιμος να κολακέψει, να συνεργαστεί ή να ανεχθεί τους ισχυρούς. Αυτή η στάση δίνει την απάντηση σε ένα άλλο αμείλικτο ερώτημα που

προκύπτει ακούγοντας και βλέποντας στα επίκαιρα τις ανεκδιήγητες δηλώσεις και τα καμώματα των δικτατόρων: πως δηλαδή μπόρεσε να κρατηθεί στην εξουσία για επτά χρόνια ένα τόσο απάνθρωπο αλλά και γελοίο καθεστώς.

Σε όλο αυτόν τον πληθυσμό που κλήθηκε να «απολογηθεί» για την στάση του όταν η χούντα κατέρρευσε προδίδοντας την Κύπρο, η εξέγερση της 17ης του Νοέμβρη αποτέλεσε το τέλειο άλλοθι: υποτίθεται ότι ακόμη και αν δεν μπήκαν στο Πολυτεχνείο κάπου πέρασαν απ' έξω εκείνες τις μέρες. Ακόμη και αν δεν πλησίασαν, είχαν το... θάρρος να ακούσουν τον ραδιοφωνικό σταθμό ή τέλος πάντων είχαν κάποιο συγγενή ή γνωστό εκεί μέσα. Είναι γεγονός ότι τις μέρες της εξέγερσης σημειώθηκαν συγκινητικά περιστατικά λαϊκής συμπαράστασης, όπως εκφράστηκε με τις προσφορές στους έγκλειστους φοιτητές και την περίθαλψη τους μετά την είσοδο των τανκς. Αλλά όλα αυτά συμβαίνουν τον έκτο χρόνο που η οικονομία έχει μπει σε κρίση, η δικτατορία παραπατάει δίνοντας σήματα ότι δεν μπορεί να κρατήσει για πολύ-ο Χατζηαβάτης κοιτάει ήδη για άλλο αφεντικό- και δείχνει το αποκρουστικό της πρόσωπο με το μακελειό και τους δεκάδες νεκρούς.

Για όσους δεν έχουν να επιδείξουν καμιά από τις προηγούμενες «αντιστασιακές» περγαμηνές, υπάρχουν και οι επέτειοι του Πολυτεχνείου: οι πρώτες μεγαλειώδεις συγκεντρώσεις λειτουργούν σαν γιγαντιαίες κολυμβήθρες του Σιλβάμ. Ξαφνικά, η Ελλάδα αποκτά 9 εκατομμύρια αντιστασιακούς. Για τους δικούς τους λόγους, τα κόμματα της αριστεράς επίσης επενδύουν στην εξέγερση και η «γενιά του Πολυτεχνείου» αποκτά μυθικές διαστάσεις. Στην πραγματικότητα πρόκειται για 2-3 χιλιάδες φοιτητές σε όλη την Ελλάδα, που πλαισιώθηκαν την Παρασκευή 17 Νοέμβρη του 1973 από μερικές δεκάδες χιλιάδες άτομα που εξεγέρθηκαν.

Το «ιστορικό καθήκον» αυτής της γενιάς ήταν να ρίξει την χούντα, στόχο στην επίτευξη του οποίου συνέβαλλε με επιτυχία. Αλλά αυτή η γενιά, δεν κυβέρνησε ποτέ: με την αποκατάσταση της δημοκρατίας για την πορεία της χώρας αποφασίζουν οι εκλεγμένες κυβερνήσεις. Τον Νοέμβριο του 1974, τέσσερις μήνες μετά την πτώση της χούντας, ο Κ. Καραμανλής κερδίζει τις εκλογές με 54, 37 %. Ούτε ένας από την «γενιά του Πολυτεχνείου» δεν τον έχει ψηφίσει. Το ίδιο και στις εκλογές του 1977, στις οποίες η ΝΔ επανεκλέγεται. Το 1981 το ΠΑΣΟΚ κερδίζει τις εκλογές με 48%. Μόνο το 5%-10% της «γενιάς του Πολυτεχνείου», δηλαδή των 3.000 του αντιδικτατορικού φοιτητικού κινήματος, υποστηρίζουν τότε τον Ανδρέα Παπανδρέου.

Το 1974 ο Καραμανλής επαναφέρει στις κυβερνήσεις του όλο το παλιό πολιτικό

προσωπικό της ΕΡΕ. Είναι γεγονός ότι το 1981, το σύστημα εξουσίας του ΠΑΣΟΚ θα πλαισιώσουν στελέχη του φοιτητικού κινήματος, αλλά ως μικρή μειοψηφία. Ο βασικός κορμός των κυβερνήσεων Παπανδρέου αποτελείται από πολιτευτές της προδικτατορικής Ένωσης Κέντρου ή στελέχη που ανήκουν ηλικιακά στις προηγούμενες γενιές από αυτήν του Πολυτεχνείου. Στην οικουμενική κυβέρνηση του 1990 ο πρωθυπουργός Ξ. Ζολώτας είναι 80 ετών και οι τρεις πολιτικοί αρχηγοί που συναποφασίζουν για την πορεία της χώρας πάνω από 70. Που είναι η «γενιά του Πολυτεχνείου»;

Φαινόμενα διαφθοράς σημειώθηκαν τα επόμενα χρόνια σε πολιτικούς αυτής της γενιάς, αλλά η συλλογική ενοχοποίηση της «γενιάς του Πολυτεχνείου» που υποτίθεται ότι ευθύνεται για όλα τα σημερινά κακά της χώρας εξυπηρετεί πολλαπλές σκοπιμότητες. Πιο εμφανής είναι η ακροδεξιά: μέσω της γενιάς του Πολυτεχνείου, αμφισβητείται η ίδια η εξέγερση και εξαγνίζεται η χούντα. Υπάρχει όμως και μια αφανής σκοπιμότητα που εξυπηρετεί τον χατζηαβατισμό: οι ίδιες μάζες που είχαν ενσωματωθεί στο σύστημα εξουσίας της χούντας, έχουν περάσει... αρμονικά στο σύστημα της μεταπολίτευσης. Κολακεύουν τους ισχυρούς και τους υποστηρίζουν, ανταλλάσσοντας, όπως ο Χατζηαβάτης στον Καραγκιόζη, την υποταγή με ένα ρουσφέτι ή κάποιο διορισμό, με το ξεροκόμματο που θα θυμίσει ο Πάγκαλος στο διαβόητο «μαζί τα φάγαμε». Χωρίς να μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό της, η ανύπαρκτη άλλωστε, γενιά του Πολυτεχνείου είναι ένας ιδανικός αποδιοπομπαίος τράγος, μια νέα κολυμβήθρα εξαγνισμού.

Τον ίδιο χατζηαβατισμό παρατηρούμε και σήμερα: είναι όλες αυτές οι μάζες που φοβούνται το μέλλον, δειλιάζουν να πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους, υπακούουν και στην νέα τηλεοπτική εξουσία -αν δεν συνοδεύουν τα παιδιά τους στα ριάλιτι- και την βρίσκουν με το κυνήγι του νεκρού στην Αμφίπολη, όπως διασκέδαζαν με τα κιτς προγονοπληξίας της χούντας στο Παναθηναϊκό Στάδιο.

Κάνοντας πως δεν καταλαβαίνουν ότι η εξουσία τους δουλεύει φιλό γαζί, αγνοώντας τον εθνικό διασυρμό μιας χώρας που κυβερνάται με e-mail της τρόικας. Στην φετινή επέτειο ακούστηκε κατά κόρο ότι το αίτημα «Ψωμί, παιδεία, ελευθερία» είναι επίκαιρο όσο ποτέ. Είναι αλήθεια, αλλά για να ικανοποιηθεί κάποτε, οι Έλληνες πρέπει να γίνουν από Χατζηαβάτες συνειδητοί πολίτες, με δικαιώματα και υποχρεώσεις. Που θα τηρούν τις τελευταίες και συγχρόνως θα αγωνίζονται για τα δικαιώματά τους, χωρίς να υποκλίνονται με γαλιφιές στην όποια εξουσία ή να περιμένουν τα πάντα από αυτήν.

Πηγή: [tvxs](#)